

למענינו מים

ידיעות נפלאות בפַרשת השבוע * פַרשת בשלח

מדוע נקרא הים ל"ב שבילים?

בפַרשת השבוע נלמד על המצמד הגדול של קריעת ים סוף, כְּאִמּוֹר בַּפָּרָשָׁה: "...וַיִּשֶׁם אֶת הַיָּם לְחַרְבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם: וַיָּבֵאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֵּשָׁה וְהַמַּיִם לְהֵם חוֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם" (יד, כא-כב).
 אולם יש דבר שלא הפל יודעים, והוא שהים נחלק לשנים עשר שבילים נפרדים, עבור שנים עשר השבטים!
 נֹאמֵר: "לָגֹזֵר ים סוף לְגִזְרִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (תהלים קלויג).
 וּמִפָּרֶשׁ רַש"י שָׁם: "י"ב קְרָעִים ל"ב שְׁבִיטִים". כְּלוּמַר, שֶׁהַמִּילָה "לְגִזְרִים" מְלַמֶּדֶת שֶׁהֵינּוּ נִקְרָע לֹא רַק בְּמָקוֹם אֶחָד, אֲלָא נִעֲשֶׂה קְרָעִים קְרָעִים.

וְכֵן נֹאמֵר בַּמִּדְרָשׁ: "עֲשֶׂרָה נְסִיִּים נִעֲשֶׂה לָהֶם עַל הַיָּם: נִבְקַע לָהֶם הַיָּם, וְנִבְקַע כְּמִין כֶּפֶה... וְנִחְלַק ל"ב שְׁבִיטִים שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּטָּה יָדָךְ עַל הַיָּם וַיִּבְקַעְהוּ... " (תנחומא בשלח י, וכן בתנחומא וְאֵתְחַנֵּן ו. וּבַמְכִילְתָּא בְּשֵׁלַח ד. וּבִשְׁמֹת רַבָּה כו.א. וּבַמִּדְרָשׁ תְּהִלִּים קלו. וּבַפְּסִיקְתָּא רַבְתִּי א. וּבַפְּרָקִי דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר מֵא. וְכֵן בַּיָּהוּ ח"ב דף רעא, וּבַמִּדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם דף ל, וּבַיָּהוּ חֲדָשׁ בְּשֵׁלַח).
 בַּפְּרָקִי דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר מוֹסִיף: "וְנִעֲשׂוּ שָׁנַיִם עֲשׂוֹר חֲלָקִים כְּנִגְדַּ שְׁנַיִם עֲשׂוֹר שְׁבִיטִים, וְנִעֲשׂוּ חוֹמוֹת מַיִם בֵּין שְׁבִיל לְשְׁבִיל, וְהָיוּ רוֹאִין אֵלּוֹ אֵלּוֹ אֶת אֵלּוֹ".

וּבַמִּדְרָשׁ "וַיִּוֹשַׁע" מְתַאָּרֵם הַדְּבָרִים בִּיְתֵר פְּרוּט: "וְאַף הָיָה הַשְּׁפִיל אֶת עֲצָמוֹ וְעֲשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ לְשָׁנַיִם עֲשׂוֹר קְרָעִים כְּנִגְדַּ שְׁנַיִם עֲשׂוֹר שְׁבִיטֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַגְבִּיָּה אֶת גְּלוֹי מִלְּמַעְלָה שֶׁשׁ מֵאוֹת מִיל, וְהַקְפִּיא עֲצָמוֹ מִלְּמַטָּה, וְהַמְתִּיק אֶת מִימָיו, וְנִעֲשֶׂה לָהֶם כַּחוֹמָה, וְנִעֲשׂוּ בּוֹ חִלּוֹנוֹת שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל רוֹאִין זֶה אֶת זֶה, וְהַהֲלִילִים לְהַקְבִּי"ה בְּשִׁירוֹת וְתוֹשָׁבְחוֹת, וְהַמְחַלְכִים בַּתּוֹךְ הַיָּם כְּאֵדָם שֶׁהוּא מְהַלֵּךְ בְּבֵיתוֹ, עַד שֶׁיִּצְאוּ לַיַּבֵּשָׁה".

"זה" = "ב"

רַבֵּנוּ בַּחֲזֵי בַּפָּרָשָׁתָנוּ מוֹסִיף, כִּי חֲלוּקַת הַיָּם ל"ב שְׁבִיטִים רְמוּזָה בַּכְּתוּב: "זֶה אֶ-לֵי וְאַנְהוּ". "זֶה" בְּגִימְטְרִיָּה י"ב.
 וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה: מַדּוּעַ הָיָה נִצְרָף גַּם גְּדוֹל כָּךְ, שֶׁיִּקְרָע הַיָּם לְשָׁנַיִם עֲשׂוֹר שְׁבִיטִים? וַיִּשׁ שֶׁפָּרְשׁוּ הַדְּבָרִים עַל פִּי הַסּוֹד (ראו בַּפְּרוּשׁ הַרַמ"ז עַל זֶה דְּבָרִים עַמּוּד 161. וּבַמְגִלָּה עֲמוּקוֹת קח).
 עַל פִּי הַפְּשׁוּט, מִפָּרֶשׁ הַרַד"ק עַל תְּהִלִּים שָׁם: "וְעֲשֶׂה חֲסֵד גְּדוֹל עִמָּהֶם בַּקְרִיעַת הַיָּם, שֶׁקְרָעוּ שָׁנַיִם עֲשׂוֹר קְרָעִים לְשָׁנַיִם עֲשׂוֹר שְׁבִיטִים, כְּדִי שֶׁלֹּא יִכְנסוּ בְּעַרְבוּבָא, אֲלָא כָּל שְׁבִיט וְשְׁבִיט עָבַר בְּדַרְכוֹ שְׁנִגְזֵר לוֹ".

קריעת הים מכח שבטי-קה

בַּמְכִילְתָּא מְצִינּוּ דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם תְּשׁוּבָה נוֹסֶפֶת לְשֵׁאלְתָּנוּ. וְכֵן נֹאמֵר בַּמְכִילְתָּא (בְּשֵׁלַח פְּרָשָׁה ג): "רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בְּרִתּוֹתָא אֹמֵר: בְּזִכּוֹת הַשְּׁבִיטִים אֲנִי קוֹרֵעַ לָהֶם אֶת הַיָּם, שֶׁנֶּאֱמַר נִבְקַת בְּמַטְיֹו רֹאשׁ פְּרִיּוֹ וְגו', מַהוּ אֹמֵר, לָגֹזֵר ים

סוּף לְגִזְרִים". כְּלוּמַר, שֶׁבְּקִיעַת הַיָּם ל"ב שְׁבִיטִים הָיְתָה מִכַּחַם שֶׁל שָׁנַיִם עֲשׂוֹר שְׁבִיטֵי קָה, בְּגִי יַעֲקֹב אֲבִינוּ. (וּדְבָרִים דּוּמִים מוֹצְאִים אֲנּוּ בְּיַלְקוּט שְׁמַעוֹנִי בְּשְׁמוֹת יד, רלג וּבַחֲבַקּוּק ג, תַּקְסָה).
 נִתֵּן לוֹמַר, אִם כֵּן, שֶׁהֵינּוּ נִבְקַע דּוֹקָא לְשָׁנַיִם עֲשׂוֹר שְׁבִיטִים כְּדִי לְהַרְאוֹת אֶת זְכוּתָם שֶׁל י"ב הַשְּׁבִיטִים הַקְּדוּשִׁים בְּגִי יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שֶׁבְּעִבּוּרָם נִבְקַע הַיָּם לְצַאֲצָאֵיהֶם.
 יֵשׁ לְצִיּוֹן כִּי מְצִינּוּ בַּחֲזוֹ"ל שְׁנִסִּים רַבִּים עֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּזִכּוֹת י"ב הַשְּׁבִיטִים. וְכֵן נֹאמֵר בַּפְּסִיקְתָּא רַבְתִּי פְּרָשָׁה ד: "אֵת מִצָּא כָּל הַנְּסִיִּים שֶׁעֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל וְעֲתִיד לַעֲשׂוֹת לָהֶם - בְּזִכּוֹת הַשְּׁבִיטִים. אֵף בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עֲתִיד לְהִיבְנוֹת בְּזִכּוֹת הַשְּׁבִיטִים ... אֵתָּה מוֹצֵא שָׁנַיִם עֲשׂוֹר חוֹדֶשׁ בְּשָׁנָה, שָׁנַיִם עֲשׂוֹר מְזֻלוֹת בְּרַקִּיעַ, שְׁתִּים עֲשָׂרָה שְׁעוֹת לַיּוֹם וְשְׁתִּים עֲשָׂרָה שְׁעוֹת לַלַּיְלָה. אֵמֵר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲפִילוֹ הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים לֹא בְּרִאֲתִי אֲלָא בְּזִכּוֹת הַשְּׁבִיטִים" (וכו') (נֹאמֵר שָׁם בַּפְּרָשָׁה וְקִצְרֵנוּ עֲקֵב חֲסֵד מְקוּם).

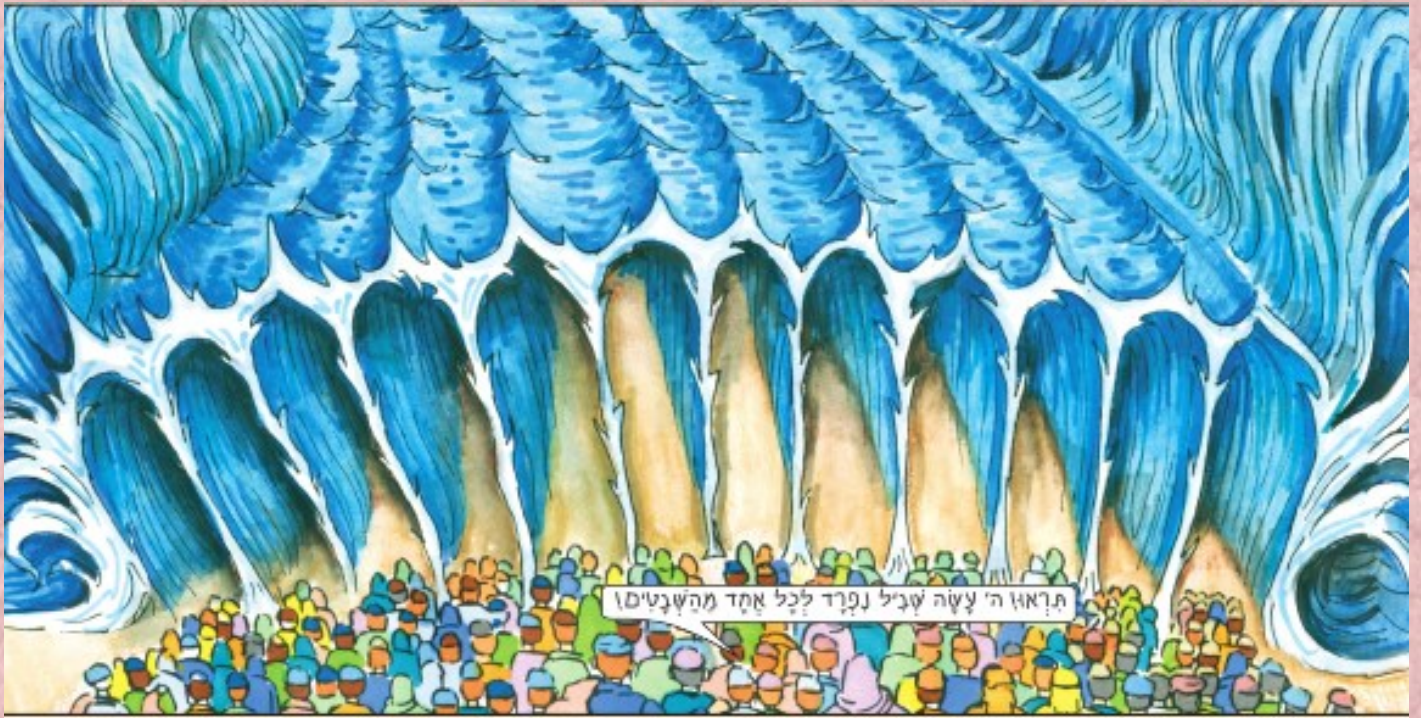
וְכַעַת נְבִיא אֶת פְּרוּשׁוֹ הַמְּפֹלָא שֶׁל ה"שְׁפַת אֲמַת", וְזֶה לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ: "אֵיחָא לְגִזְרֵי ים סוּף לְגִזְרִים, שְׁנִגְזֵר ל"ב גִּזְרִים, לְכָל שְׁבִיט דְרָף אַחַר, וּמֵאִי נִפְקָא מִיָּנָה בְּיָה, רַק הַהוֹדִיעַ שְׁפַל שְׁבִיט כְּדִאי לְגִזְרֵי הַיָּם בְּשְׁבִילוֹ, וְלֹא זוּ בְּלִבְד רַק כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל רֵאוּי לְקְרוּעַ הַיָּם בְּשְׁבִילוֹ, לְכֵן כְּתוּב "פּוֹרְרַת בְּעֻזָּךְ ים", מִשְׁמַע לְפִירוּרִין, לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל הָיָה חֵלֶק בַּקְרִיעַת ים סוּף... (שְׁפַת אֲמַת תְּרַס"ד).

"כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל רֵאוּי לְקְרוּעַ הַיָּם בְּשְׁבִילוֹ"!!! - - -
 כְּמָה מְתוּקִים הַדְּבָרִים!

י"ב שבטים, עם אחד!

וּלְסִיּוּם עֲנִין זֶה נִצְיֵן, כִּי הַעֲבָדָה שְׁפַל שְׁבִיט וְשְׁבִיט עָבַר בְּשְׁבִיל מְיַחַד מְשֻׁלוֹ, וַיַּחַד עִם זֹאת הָיוּ חִלּוֹנוֹת כְּדִי שֶׁיְהִיוּ רוֹאִים אֶת אֵלוֹ - מִלְּמַדָּת אוֹתָנוּ אֶת הַהִסְתַּכְלוּת הַנְּכֻנָּה.
 מִצַּד אֶחָד - אִין לְשַׁפְּחַ כִּי לְכָל שְׁבִיט יֵשׁ אֶת דְּרַכּוֹ הַיְחודִית. בַּפָּרָשָׁת "וַיַּחֲזִק" קָבַל כָּל אֶחָד מִשְׁבִּטֵי קָה בְּרַכָּה אַחֲרַת מִיַּעֲקֹב אֲבִינוּ, וּבַפָּרָשָׁת "וְזֹאת הַבְּרָכָה" קָבְלוּ צַאֲצָאֵיו שֶׁל כָּל שְׁבִיט בְּרַכָּה יְחודִית מִמִּשְׁה רַבֵּנוּ. כָּל שְׁבִיט וְשְׁבִיט קָבַל דְּגָל יְחודִי, וְנִתְּלָה יְחודִית בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. הַדְּגָלִים הָלְלוּ, בְּאֵרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, הֵם בְּטוּי לְכָךְ שְׁכָל אֶחָד יוֹדַע אֶת תְּפִקְדוֹ וַיַּעוּדוֹ הַמִּיַּחַד לוֹ.
 וּמִצַּד שֵׁנִי - יַחַד עִם זֹאת, כָּלֵם "רוֹאִים אֵלוֹ אֵלוֹ אֶת אֵלוֹ", וְצוּעֲדִים יַחַדְיוֹ בְּאוֹתוֹ הַפּוּנוֹ וְלֵאוֹתָהּ הַתְּכִלִּית!

וּכְפִי שְׁעַם יִשְׂרָאֵל צְעֵדוֹ בְּתוֹכֵי ים סוּף, לְקַרְאֵת קַבְּלַת הַתּוֹרָה, כְּךָ מְמַשִּׁיף עִם יִשְׂרָאֵל וְצוּעֵד כְּבַר אֶלְפֵי שָׁנַיִם, כְּאִישׁ אֶחָד בְּלַב אֶחָד, בְּדֶרֶךְ שֶׁל עֲבוּדַת הַשֵּׁם וְקִיּוּם הַמְצֻוֹת.
 אֵינְנוּ בְּקִיאִים כִּיּוֹם בְּחִלּוּקֵי הַשְּׁבִיטִים שֶׁל י"ב הַשְּׁבִיטִים, אֵף גַּם לָנוּ יֵשׁ שְׁבִיטִים שׁוֹנִים: אֲשַׁכְּנִיּוֹת אוֹ סְפָרְדִים אוֹ תִימְנִים, חֲסִידִים אוֹ לִיטְאִים, וְכָל חֲלוּקָה אַחֲרַת שֶׁהִיא לְשֵׁם שְׁמַיִם - כָּלֵם מְתַקְיָמִים זֶה לְצַד זֶה וּמֵהוּיִם יַחַדְיוֹ אֶת הַפְּסִיפּס הַנֶּפְלָא שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל, עִם הַשֵּׁם.

תראו ה' עשה עביל נפרד לכל אחד מהשנטיסו

אזה ריח נפלא
יש כאן...

זה א-ל' ואנוהא

זה מים מתוקים
שאפקיר לפתותו

תראה איזה
דאים יפים!

התפוחים האלה
נראים טעימים מאוד

תראו איזה יפיו אם המים האלה התמלקו

כי לא יטע
ה עצמו...

העצים האלה
ממש טעימים

אל תדאגו

מעכו אם המצרים
נכנסו אמרנו...

אני לא דואג
אני סתם חושב...

יא דאים!

ים סוף נקרא ליי"ב שבילים, וביניהם חלונות. ציור מתוך הגדת "אלישמע ואפרים יוצאים ממצרים", בהוצאת יפה-נוף